

DOYMAMIŞ KABROHİDROGENLƏRİN AKMEOLOJİ İNTERAKTİV METODLARIN TƏTBİQİ İLƏ KOQNİTİV TƏDRİSİ

M.F. Nəbili, K.N. Haqverdiyev

Bakı Dövlət Universiteti

medine_kk023a@mail.ru

İdrak insanın dünyanı necə qavraması və davranışı ilə əlaqəlidir. Bu, oyaq qaldığımız müddətdə, demək olar ki, hər insanın etdiyi hərəkətlər toplusunda adi hal alan zehni qabiliyyət və ya proseslər toplusudur. Koqnitiv qabiliyyət, ən sadədən ən mürəkkəbinə qədər hər hansı bir işi yerinə yetirməyimiz üçün beyinə lazım olan bacarıqlardır. Onların əsasən hər hansı bir real biliklə yox, necə öyrəndiyimiz, yadda saxlamağımız, problem həll etməyimiz və diqqət etdiyimiz mexanizmlərlə daha çox əlaqəsi var. Məsələn, telefona cavab vermək bacarığı (zəng səsini eşitmək), qərar qəbul etmə (cavab vermək və ya verməmək), motor bacarığı (qəbuledicini qaldırmaq), dil bacarıqları (danışma və dili başa düşmək), sosial bacarıqlar (səs tonunu tərcümə etmək və düzgün qarşılıqlı əlaqə) daxildir [1].

“Doymamış karbohidrogenlərin akmeoloji koqnitiv tədrisi” mövzusunu koqnitiv bacarığın formalaşması istiqamətində izah edək.

Standartlar:

1. Karbohidrogenlər haqqında sadə biliklər nümayiş etdirilməsi.
2. Doymamış karbohidrogenlər haqqında ilkin anlayış və məlumatlar.
3. Əlavə mənbələrdən doymamış karbohidrogenlər haqqında təqdimatlar hazırlanması.

İntegrasiya:

Doymuş karbohidrogenlərlə doymamış karbohidrogenlərin müqayisə, oxşar və fərqli cəhətlərinin izahı.

Texnologiya:

2-3 detallı ibarət məmulat hazırlayarkən tərtibat bacarıqların nümayiş etdirilməsi.

Məqsəd:

1. Doymamış karbohidrogenlər haqqında biliklərin nümayiş etdirilməsi.
2. Onların ümumi və fərqli fiziki-kimyəvi xassələrinin müəyyənləşdirilməsi.
3. Doymamış karbohidrogenlərin alınmasının fərqli və ortaq tərəflərinin təqdim edilməsi.
4. Qrupla birgə şarlarla doymamış karbohidrogenlərin hibridləşməsinin nümayiş etdirmək.

Meyarlar üzrə (koqnitiv) bacarıqlar: Biliklərin nümayiş etdirilməsi.

- Şagirdlərin aktivliyinin müəyyənləşdirilməsi.
- Təqdimat edilməsi.
- Tərtibat bacarıqlarının nümayiş etdirilməsi.
- Əməkdaşlıq edilməsi.

Şagirdlərin bu bacarıqlara yiyələnmələri üçün onlar dərsin mərhələləri üzrə nəzərdə tutulmuş prosedurları keçməlidir. Bunun üçün dərs prosesində onlar üçün yaradıcı mühit olmalıdır:

- Doymamış karbohidrogenlərin daxil olduğu reaksiyaların mexanizmləri (məntiqi təhlil etmə, əsaslandırma bacarığı);

- Molekulyar quruluşdakı dəyişikliyin kimyəvi xassələrə təsiri (müqayisə, ümumiləşdirmə, fərqləndirmə, nəticəyə gəlmə bacarığı);
- Molekulların fəza quruluşlarının maketini hazırlamaq, məişətdə və sənayedə tətbiq sahələri haqqında məlumat toplamaq (əqli bilikləri praktik fəaliyyətə yaradıcı tətbiq etmə - refleksiya bacarığı);
- Birgəfəaliyyət prosesində müəllim və qrup yoldaşları ilə yaxından əməkdaşlıq etmək, onlarla məsləhətləşmək, fikirlərini nəzərə almaq, öz fikirlərini təqdim etmək və s. (ünsiyyətə girmək, kommunikativ əlaqə qurmaq, özünü təqdim etmə və özünü qəbul etmə - bacarığı).